

САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКИЙ

(Helsinki 27.8.2003)

Pietari 28.8.2003–31.8.2003

20 vuotta aviossa oli hyvä syy lähteä pidennetylle viikonloppureissulle kahdestaan. Hääpäivänä keskiviikkona töiden jälkeen lentäen Helsinkiin, jossa majoitauduttiin uutukaiseen Holiday Innin. Illaksi olin varannut Pekan tietämättä pöydän ravintola Nokasta. Markus Maulavirran isännöimä ravintola Katajanokalla oli hyvä, ellei erinomainen.

Sellaista gourmetia harvoin saa. Ja juuri kun oltiin sinne lähdössä huonepalvelu toi meille aitoa champagnea! Pullossa vain lappu "onnea", eikä keneltä se oli. Meillä oli kyllä epäilyksemme, joka sitten seuraavana aamuna paljastui oikeaksi. Olimme oikein iloisia hienosta yllätyksestä, puolet kuplaonnesta jätettiin hotellin baariin josta saatiin päivällisen jälkeen nautittavaksi. Hmm.

Torstiaamuna Holiday Innin Verda-ravintolassa aamiainen kelpasi. Oli vain oltava nopea, sillä junaan oli ehdittävä. Hotellista lyhyt, lähes olematon matka rautatieasemalle, jossa meidän oli oltava klo 7.20. Etumatkojen opas palautti viseeratut passimme ja lateli pitkät litaniat edessä olevista tulli- yms. muodollisuuksista, jotka meitä odottaisivat rajalla, hotellissa.

Sitten Sibelius-junan kutosvaunuun ja yritys nukkua! Koko viikko mennyt turhan vähällä unella, eikä tämän reissun alku ainakaan näy helpottavan univelkaa. Ei unta nytkään, ja Vainikkalan jälkeen alkoivat tullimuodollisuudet. Vihreäpukuiset, koppalakkiset venäläiset tullivirkailijat aloittivat passi- en ja maahantulokorttien syynäämisen, matkataroiden tarkastuksen ja surkealla englannilla tin-kaamisen matkan tarkoituksesta. Onneksi muodollisuudet etenivät junan liikkussa ja onneksi virkailijoita oli pienen rykmentin verran, muuten oltaisiin rajalla vieläkin.

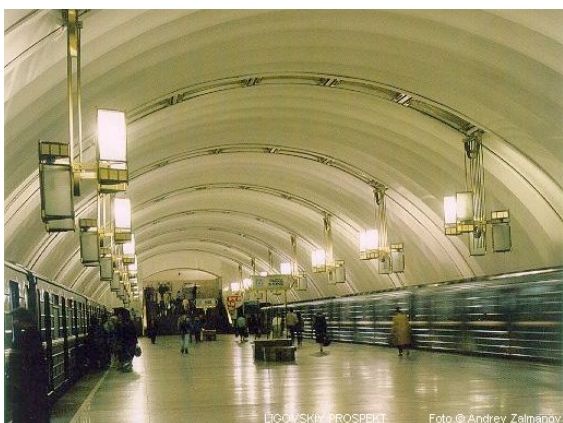
Viipuriin tullessa jo huomattiin, että raja oli ylitetty. Karjalaiset sukujuureniko saivat jonkin kolahtamaan sisällani ikävästi. Ja sisäsyntyinen tapani kysellä miksi? vaivasi uuvahtanutta iltapäivän hetkeä.

Pietarin ulkopuolen valtaiset kerrostaloalueet olivat kovin lohduttoman näköisiä, suurkaupunkien laitamia on ennenkin nähty, mutta sateen jälkeisenä harmaana iltapäivänä tuli ajateltua niissä asuvien lasten ajatusmaailmaa, tuli ajateltua että matkustaminen on hyväksi. Tulee suhteutettua omaa elämäänsä, tulee miettineeksi kaikenlaista. Ihmetystä aiheuttivat myös kilometrien mittaiset autotallirivistöt. Kerrostaloalueilla ei ollut parkkipaikkoja, vaan pellistä kyhättyjä autotalleja.

Juna oli perillä aivan uudella Ladogan asemalla minuutilleen klo 14.30. Sieltä Natalian johdattamana Etumatkojen 30 hengen ryhmämme pääsi bussilla hotelli Moskovaan. Yli 1000 huoneen jättikompleksi muistutti neuvostoajasta. Käytävä huoneeseemme oli piiitkä. Kelpo huone, jossa purettiin laukku, pakattiin Visat ja rahat vaatteiden alle

suojaan, taskuvarkaita on Natalian mukaan "yli oman tarpeen" ja lähdettiin kohti palatseja ja Prospekteja.

Metroasema oli hotellin alakerrassa. Siellä yritettiin ostaa poletteja (6 kopekaa = n. 20 senttiä kpl). Oli merkillistä kun en voinut lukea/ymmärtää mitään, mitä lipunmyyntikioskin seinässä luki. Eikä englanniksi paljon kommunikoi. Kyrillisten aakkosten salakieli tuskastutti sitten kyllä useamman kerran myöhemminkin, teki olon avuttomaksi. Onneksi apu on lähellä; turhaan Pekka ei ole kympin arvosanalla lukion venäjää suorittanut! siitä on NYT ollut apua.

Siis poletit saatiin ja liukuportailla maan uumeniin. Rooman verrattuna hiljainen, siisti, ruuhkaton metro takasi kyydin Nevski Prospektin keskelle. Pietari näytti toiset kasvonsa! 300-vuotiaan metropolin loistokkuus alkoi virrata tajuntaan ja tunkea esikaupunkien harmaita mielikuvia takalalle.

Turistivirran mukana kulkeuduimme kohti Kelluvan veren kirkkoa (on siinä kirkolla nimi! Jolla on tietysti historiallinen syynsä: Aleksanteri III rakennutti sen edeltäjänsä A kakkosen murhan muistoksi). Maksoimme 250 ruplan (n. 7,50 euron) sisäänpääsyn ja erikseen vielä 50 ruplan kuvausoiden. Ja kuvattavaa kyllä oli!! Kirosin laiskuutani ettemme sittenkään ottaneet myös videoka-

meraa mukaan. Kirkon seinät peittyivät 7000 neliömetrin mosaiikkitoilla ja ikonostaasi ja kirkon lattia olivat marmorin käytön riemuvoittoja. yli 20 vuotta kestänyt restaurointityö oli palauttanut kirkon kauneuden. Stalinin kaudella kirkkoa oli käytetty varastona!

Kirkon jälkeen päätimme lähteä kävelemään Nevskiä takaisin kohti hotellia. Lampsittiin pitkin keskustan halkovaa neljä kilometriä pitkää pääkatua, pysähdellen katsomaan kirkkojen ja palatsien fasadeja, piipahdellen Pietarin ökyrikkaiden loistokkaissa marmori-, kromi- ja lasikauppapasaaseissa. Mielettömiä liikkeitä, joihin ei tarvinnut ruplia tuhlailla. Yeliseevin herkkukauppaan sentään törsäilin - tietysti! Kauppa sinänsä jo on nähtävyyksiä! Hieno 100-vuotias lyijylasi-ikkunoin, kristallikruunuin varusteltu iso puoti. Mutta: sielläkään ei ollut Subrovkaa murmelille! Tulkkityöltä tinkasin, että miksei ole? Tiedän että kotiin mennessä asia on voitava selittää ja tyttö sanoi, että tuotanto on "stop". But why? Se vaan on!

Välillä istahdimme katukahvilaan haaveena saada lasilliset champanskojea, mutta haaveeksi jäi. Viinilasilliset yrmeä tarjoilija sentään meille armollisesti vaivautui tuomaan. Istuskeltiin iltauringon pilkistellessä pilvien raosta ja katseltiin ohikulkevia pietarilaisia. Pääasiassa nuoria. Pääasiassa naisia. Ja tyylikkäättä. Roomattaret keväällä olivat tyylikkäättä, mutta niin ovat syksyllä pietarilaisetkin. Ja ohisoljuva liikenne oli kuin kouluesi-merkki Pietarin kaksista kasvoista; valkoiset, harmaat ehkä paremminkin, ruosteiset, lommoiset, täyteen ahdetut trolleybussit ja pienet mustat urheilubemarit ja isot Range-maasturit ajelivat leveää Prospektiä sulassa sovussa.

Seitsemän jälkeen olimme jo lähellä hotellia ja illaksi valittu ruokapaikka, entinen kommunistipuolueen palatsi, edessä. Siis sinne. Ruuhkaa ei ollut. Tarjoilijoita enemmän kuin asiakkaita. Söimme hyvin: saslikia tietysti. Ja pehmeää, täy-

teläistä georgialaista Mukuzani-punaviiniä. Kolmet kynttilät ehtivät palaa illallisen aikana. Ei sentään niin kauaa syöty, mutta olivat vähän nopeasti palavaa sorttia.

Kylläisenä hotellille ja unta!

Perjantaina aamulla normaali klo 6 herääminen. Kirjoittelin kun Pekka vielä nukkui ja sitten vain hiljalleen lähdettiin liikkeelle. Hotellin aamiaisella valtavassa salissa oli tarjolla paitsi harpunsoittoa myös kaikenlaista syötävää. Marinoituja vihanneksia ja salaatteja. Ne kirsikat olivat erityishyviä. Sitten metrolle ja Nevski Prospektin metroasemalle. Tavoitteena Mikaelin palatsi eli Venäläisen taiteen museo. Ja sinnehän me päästiin. Aamupäivän anti kolahti.

Tietysti Repin ja Aivazovsky olivat hienoja ja vaikeita, mutta oli siellä paljon muitakin! Ja mihin mieheni palatsin pihalla kiinnittää ensimmäisenä huomionsa? Venäläiseen klassismiin? Restaurointityön onnistuneisuuteen? Ei - vaan nurmen leikkuuseen ja sen huolimattomuuteen ja turhan monen työntekijän käyttämiseen moisen työn hoitamiseen.

Taas Prospektille. Gostiny Dvor tavaratalojätettiin, mutta eipä jaksettu monta liikettä kiertää. Kuinka ollakkaan Pedrolla on nälkä! Kävellään Kanal Griboysdovan vartta verikirkon toiselle puolen ravintolaan, jonka nimi on Ravintola. Muutkin turistit (jenkit ja saksalaiset) ovat löytäneet sen. Mahdumme joukkoon: minulle bortsch-keittoa ja Pedrolle kana/sieniruukku. Ja georgialaista valkoviiniä. Olemme tyytyväisiä. Päälle espressot, jota saa ainakin yhtä monesta paikasta kuin Italiassa.

Ravintolan takana on souvenir-tori, josta käymme hakemassa Huvilaan sinisen pienen maatuska-nuken (niitä puisia, joissa on aina uusi toisen sisällä). Niitä oli vaikka millaisia hahmoja: Putin, Bush, Retu Kivinen, Homer, Harry Potter ja kaikkia muita. Käveltiin sivukatuja kohti Nevan rantaa. Hallintoaukealle tullessa morsiuspareja ja laivaston sotilaiden valatilaisuus (? kait). Aikamme katseltiin, seisoskeltiin talvipalatsin edessä, ja kun jatkettiin matkaa nähtiin oikeat vessabussit! Eli kaksi HKL:n väreissä ollutta uutta matalalattia dö-sää, joihin oli sisälle rakennettu veskit. Oltiin ihmeissään.

Pietarilaisilla nuorilla on tapana iltaisin kuljesia kaupungilla oluttölkkien kanssa, vaeltaa metrossa ja kadulla oluttölkki kädessä. Humalaisia emme kuitenkaan nähneet. Emmekä nähneet juuri ollenkaan lapsia, babuskoja, koiria, emme lastenvaunuja. Nevskillä on vain nuoria ja nuoria aikuisia.

Kävellessä kohdalle sattui tavallinen ruoka-kauppa. Oli tietysti käytävä: aina on tutustuttava kaupungin tuomiokirkkoon ja ruokakauppaan. Et-

sittiin edelleen Subrovkaa, turhaan! Njet, ei mistään. Lapsille ja Pekalle karkkia kuitenkin. Sitten paikallisliikenteen kyyditsemänä sadekuuron alta kohti hotellia. Bussi K-187:ssä (K linjanumeron edessä tarkoittaa tavallista parempia busseja ja muutaman kopeekan tavallista kalliimpaa taksaa) oli rahastajakin.

Hotellissa shampanskoje ja huilinki. Ja lapsille soitto. Hyvin siellä on mennyt, vaikka Saara kuulosti vähän siltä, että voisi vaikka olla kaupunkilomalla...

Ilta ruokapaikaksi oli valittu Na Zdrovye. Keltainen metrolinja vei meidät sinne suunnalle, yhdelle Pietarin 52:sta saaresta. Yllättäen satoi kun nousimme maan pinnalle. Mutta ei se haitannut, kävelimme kohti Bolshoi Prospektia. Etsiessä Villeroy & Bochin liikettä käytiin lelukaupassa: eikä Tompalle sitä Aston Martinia, jota jo Saaran kans etsittiin Roomassa.

Sitten syömään. Ravintola oli täynnä kitschiä, venäläisiä maalaisesineitä, ja viulunsoittajia. Ruoka oli venäläistä, hyvää ja edullista. Alkupalojen kanssa meille tuotiin kippo, jossa oli marinoituja vihanneksia. Ja jotain herkkujuttua: pieniä vihreitä "ruohoja". Hyviä. Eturuuaksi tilatut pelmenit tuotiin tarjolle itse tehdyn (hyvää, hmm) smetanan ja etikan ja horse radish (?) kanssa. voi että ne olivat herkullisia.

Pääruuaksi Pekalle ankkua ja minulle friteerattuja juustoisia pieniä rapuleipiä ja salaattia. Olimme oikein tyytyväisiä, nautintoa täydensi kitara- ja viulumusiikki. Lähdimme kylläisinä kohti hotelli Moskovaa.

Lauantaina klo 9.00 Natalian (38-vuotias laivanrakennusinsinööri, joka oli opiskellut sujuvaa suomea kansalaisopistossa ja hallitsi Pietarin nähtävyydet ja niiden historian suvereenisti. Siis tärkeä henkilö lomamme onnistumisen kannalta) opastamalle kaupunkikiertoajelulle. Kolmen tunnin

aikana ajeltiin palatsilta toiselle. Kaupunkikuva on kyllä hieno. Leveät prospektit ja kanavat ja kaupungin läpi mutkitteluva Neva antavat oman leimansa aristokratian barokkipalatsien täyttäessä keskustan. Kirkkojen, Eremitaasin ja hallintoaukean historia selvisi Natalian sujuvan opastuksen kuluessa. Ja vähän ennen yhtätoista bussimme parkkeerattiin jokirannan makasiinien eteen ja Natalia ilmoitti: On aika nauttia aamualkoholit. Suuren, suuren matkamuistomyymälän valikoimista ostimme lautasliinarenkaita ja neuvostoaikaisia kolikoita ja muuta pientä. Kierros jatkui katsomaan Pietari suuren piilopirttiä ja lisäksi kirkkoa. 40 vuotta rakennettu pyhäkkö on "menneisyydessä" kuten Natalia usean asian kohdalla totesi, ollut myös varastona ja ateismin museona. Nytkin se oli ensi sijaisesti museo, mistä johtuen jumalanpalveluksia pidettäessäkin kerätään pääsymaksut.

Puolen päivän jälkeen ryhmämme kutistui kymmeneen henkeen, ja sillä porukalla lähdettiin Eremitaasiin. Turisteilta pääsymaksu 525 ruplaa eli noin 15 euroa ja venäläisiltä perittiin sama ruplissa. Tällainen kaksoishinnoittelu oli muuallakin aivan yleinen. Eivätkä museoiden ja (museo)kirkkojen sisäänkäynnit olleet erityisen edullisia – turisteille ainakaan. Natalia jaksoi lähes kolme tuntia kierrättää ja esitellä kultaiset vastaanotokset ja uskomattoman hienot marmoriset paviljongit. Siinä ohessa kerrattiin venäjän tsaarien vaiheet. Ensimmäisen tunnin jälkeen näkemäänsä alkoi turtua; upeat fasettikatot näyttivät jo "tavallisilta". Oikeastaan museon aarteita ei voi kuvailla. Ne on nähtävä. Tosin jos haluaisi nähdä kaikki siellä olevat taidearteet siihen olisi varattava

enemmän kuin lauantai-iltapäivä: jos jokaista tai de-esinettä/taulua ym. katsoisi 30 sekkaa ja tekisi 8-tuntisia päiviä, aikaa kuluisi 13 vuotta.

Jalat olivat puuduksissa kun istahdimme tauolle puhelinkahvilaan Nevskin varrella. Iltapäivähuilinki hotellilla ja sitten etsimään Natalian suosittellemaa Demisov-ravintolaa Fontanka-kanavan varrelta. Harasoo: ei ollut turha suositus! Varenikit punaisen kaviaarin ja smetanana kanssa olivat ihanan rapeita, paksuja ja hyviä. Kuin myös pääruuaksi valittu ankka. Mustalaistanssi- ja lauluryhmä sai aplodit lisäksi myös italialaiselta seurueelta. Kristallit ja valkoiset pöytäliinat eivät merkinneet hinnan muodostumista kohtuuttomaksi, ei tosin ollut erityisen edullistakaan, mutta hinta-laatu kohdallaan. Poislähteissä satoi kovasti, ja sateisessa iltayössä "romanttisella" sillalla viihdyttiin hetki, ja sitten melkein juosten metrolle.

Sunnuntaiaamuna heräsin siihen, että sadevesi piiskasi ikkunaan isosti. Sepä ratkaisi ongelmamme, mitä eri vaihtoehdoista viimeisenä päivänä tehtäisiin: Pietarhoviin ei kannattaisi lähteä. Tai-vaalta tuli alas enemmän vettä kuin puutarhassa suihkulähteet suihkuttaisivat ylös. Siis kaupungille sateenvarjojen suojassa.

Aamiaisen, pakkaamisen ja huoneen luovutuksen jälkeen metroom. Ensimmäisenä suklaamuseoon! Luonnollisen kokoisesta Leninin päästä jalkapal-

loihin ja käsintehtyihin konvehteihin kaikkea suklaasta. Museo oli Pekan mielestä "juuri sopiva". Halusin nähdä myös toisen museon, Stroganovien palatsin. Pietarin 300-vuotisjuhlaan valmistunut restaurointi näytti, miten aateliset 1800-luvun Pietarissa asuivat, elivät ja juhlivat. Salongit kuusi metriä korkeita, seinät peitetty silkkikirjailluin tapetein tai peilein. Yhdestä pinnasta tehty kiiltävä korkea peiliseinä joonialaisten marmoripylväiden väleissä teki hienon vaikutelman. Palatsin alakerassa oli valokuvanäyttely piiritetystä Pietarista talvella 1943. Kuvat kertoivat paljon arjesta sodassa.

Takaisin sateeseen, nyt Nevskillä enemmän ihmisiä kuin arkipäivinä. Sunnuntaista huolimatta kaikki kaupat olivat auki, ja kirkot tietysti. Me käytiin katsomassa Kasaanin kirkko. Pietarin kirkon pylväikön rujo jäljitelmä kätki taakseen "kultaisen" sisuksen. Ikonostaasi oli kirjaimellisesti säkenöivä. Ja me päästiin mukaan häihin! Nuori pari vihittiin sukulaisten ja ystävien, meidän ja muiden turistien läsnäollessa. Ja kun toimitus oli ohi, seuraava pari sukulaisineen ja ystävineen astui esiin ja uusi seremonia alkoi. Me jatkoimme matkaa, jonka aikana Pekka ilmoitti, että museokiintiö on nyt kyllä vähäksi aikaa täytetty.

Saaran ja murmelin tuliaisheet olivat vielä löytämättä. Mutta löysimmepäs! Ja Mukuzania viinikerholle. Painavien kantamusten kanssa etsimään lounaspaikkaa ennen kuin kotimatka alkaisi. Ja mihin me menemme? Torresin ravintolaan. Torres Pietarissa, ja me sinne. Vähän yritin urputtaa, ettei niin voi tehdä. Periaatteenahan on perinteisesti ollut, että syödään paikallista ruokaa, eikä pizzaa Kreikassa tai feta-salaattia Roomassa, mutta Pedro löysi hyvän perusteen Torresille: syksyisten kahdestaan tehtyjen kaupunkimatkojen PB-sarjassa (Praha, Budapest, Pietari) on seuraavaksi B:n vuoro, joten Torres on suora viite Barcelonan.

Kotimatka ei päästy Repin-junalla, vaan Sibelius veisi meidät takaisin päin. Juna oli melkein täysi. Meidän vaunussa shampanskoje maistui yhdelle ryhmälle, joka sitten sai ohjelmaa aikaiseksi. No ei kuitenkaan pahaa möykkää. Viipurin asemalla venäläisten tullimuodollisuuksien läpivieminen koko junan suurelle matkustajamäärälle aiheutti aikataulun reilun pettämisen. Konduktöörin järjestellessä jatkoyhteyksiä lupasivat, että juna pysähtyy – poikkeuksellisesti, meidän lennol-

le ehtimiseksi – Tikkurilassa. Spasiba, kiitokset VR:lle ehdittiin lennolle, mutta sitä ennen Tomppa ilmoitti, että Saaralla on kuumetta ja flunssa. Niinpä minulla oli jo lentokentällä kurkku kipeänä pelkästä huolesta. No, äityihän se tauti ihan oikeaksikin kun kotiin asti päästiin. Ihana kun päästiin, mutikaisten juttuja oli ehtinyt olla ikäväkin, vaikka nimenomaan kaksistaan reissuun oli ollut päästävä.

Se, mikä Nevan varteen rakennetussa Pietarissa ehkä eniten hämmästytti oli sen hiljaisuus. Liikenne oli hiljaista, vaikka sitä oli välillä aika paljonkin, se sujui ilman meteliä – toisin kuin Roomassa! Ihmiset olivat hiljaisia. Paitsi siinä yhdessä ravintolassa, joka oli täynnä italialaisia. Museoissa oli hiljaista. Eremitaasisa ei tarvinnut marssia ihmisvirroissa. Hotellissa oli hiljaista. Toinen muista suurista Euroopan suurkaupungeista poikkeava piirre oli se, että kaikki oli "uutta". Onhan Pietari vain 300 vuotta vanha, joten rakennuskanta, joka nyt oli keskustan palatsien ja kirkkojen osalta vielä parahiksi restauroitu, on uutta, "yksikerroksista" verrattuna Roomaan, Prahaan, Budapestiin, joissa kulttuurikerrokset lomittuvat. Pietari I rakennutti Pohjolan Venetsiansa hallintokaupungiksi, pakotti varakkaat aatelissuvut rakentamaan yhdestä viiteen palatsia leveiden prospektien varrelle ja Nevan saarille ja suomaille. Kärjistäen Pietarin rakennusarkkitehtuurissa ei ole kuin Pietarin barokki, venäläinen klassismi ja Stalinen barokki. Ei nyt ihan niin mutta melkein. Ja sitten tietysti surkeat lähiöt, joiden vastakohtaisuus keskustan palatsien loistolle on valtaisa.